

Huvudman

HÄRNÖSANDS KOMMUN
kommun@harnosand.se

Beslut

Datum 2026-05-13
Dnr SI 2026:1883
Sida **1 (15)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Älandsbro skola årskurs 4–6 i Härnösands kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Härnösands kommun att senast den **23 oktober 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar, särskilt stöd och anmäla kränkande behandling De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Härnösands kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Härnösands kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 15 augusti 2026 informera samtlig personal om skollagens bestämmelser kring extra anpassningar och särskilt stöd samt lärares skyldighet att anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. I denna del ingår att informera om hur lärarna ska dokumentera extra anpassningar. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur samt vilken information som har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen (2 kap. 34 a §, 3 kap. 5 och 7 §§ och 10 kap. 13 § skollagen).
2. Se till att extra anpassningar dokumenteras i elevernas individuella utvecklingsplaner för årskurs 4 och 5 (3 kap. 5 § och 10 kap. 13 § skollagen).
3. Rektorn ska genomföra en uppföljning och analys av lärarnas och elevhälsans arbete med extra anpassningar och tillgången till resurser som behövs för arbetet med extra anpassningar. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och eventuella beslut om åtgärder (3 kap. 5 § och 4 kap. 4 § skollagen; bilaga till förordningen [SKOLFS 2010:37, nedan Lgr 22] om läroplanen för

grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar).

4. Se till att lärarna anmäler elever för utredningsbehov av särskilt stöd till rektorn när förutsättningarna för en sådan anmälan är uppfyllda. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 25 maj till den 16 oktober 2026 samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Inkom med angiven dokumentation (3 kap. 7 § skollagen).
5. Se till att rektorn, eller den rektorn har överlåtit beslutanderätten till, fattar beslut om åtgärdsprogram samt att beslutsfattare framgår av beslutet. För det fall beslutet innebär beslut om särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Inkom med skolenhetens tre senaste beslut om åtgärdsprogram (3 kap. 9 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 31 § förvaltningslagen [2017:900]).
6. Rektorn ska se till att beslut om anpassad studiegång innehåller en klaggörande motivering utifrån rekvisitet att beslut om anpassad studiegång får fattas om det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Se även till att besluten innehåller uppgifter om vilka avvikelser som görs från den timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Inkom med skolenhetens tre senaste beslut om anpassad studiegång (3 kap. 9 och 12 §§ samt 29 kap. 10 § skollagen och 31 och 32 §§ förvaltningslagen).
7. Se till att beslut om åtgärdsprogram föregås av en aktuell utredning av elevens behov av särskilt stöd. Redogör för de åtgärder som vidtagits för att samtliga elevers åtgärdsprogram ska baseras på en aktuell utredning av elevernas behov av särskilt stöd (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).
8. Se till att elever ges det särskilda stöd som är beslutat i elevernas åtgärdsprogram (3 kap. 7 och 9–10 §§ skollagen).
9. Se till att särskilt stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Detta innebär att de behov som framkommer i utredningen om särskilt stöd ska vara avgörande för vilka särskilda stödåtgärder som skrivs in i elevens åtgärdsprogram. Huvudmannen ska inkomma med skolenhetens tre senaste utredningar om behov av särskilt stöd samt de beslut som fattats med anledning av utredningen (3 kap. 7, 9 och 10 §§ skollagen).

Tillgång till elevhälsa

10. Huvudmannen ska, i samråd med rektorn, genomföra en uppföljning av tillgången till specialpedagog/speciallärare för specialpedagogiska insatser vid skolenheten samt av vilka ytterligare resurser som behövs för att leva upp till skollagens bestämmelser om sådana insatser. I uppföljningen ska uppgifter inhämtas från lärare och personal i elevhälsan. Inkom med en redogörelse för uppföljningen samt för vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa att tillgången till specialpedagog/speciallärare är sådan att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (2 kap. 25 § skollagen och 4 kap. 4 § skollagen).

Anmäla och utreda kränkande behandling

11. Se till att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska i sin tur anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen ska dokumentera hur många anmälningar som kommit in under perioden den 25 maj till den 16 oktober 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen (6 kap. 10 § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser skolans arbete med ordningsstörande beteende samt anmälan till socialtjänsten.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umeå@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2026:1883) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2026 inlett en tillsyn av Ålandsbro skola årskurs 4–6 i Härnösands kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ålandsbro skola årskurs 4–6 följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, särskilt stöd, tillgång till elevhälsa samt åtgärdande arbete för trygghet, studiero och kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom att Skolinspektionen i början av mars 2026 genomfört ett skolbesök där elever och undervisande lärare intervjuats samt genom digitala intervjuer med elevhälsan och biträdande rektorn samt rektorn. Skolinspektionen har därutöver granskat viss

dokumentation, bland annat utredningar om särskilt stöd och åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd samt tillgång till elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Eleverna uppger att eleverna kan få olika hjälpmedel, olika uppgifter och arbeta i Studion om de behöver extra hjälp. Lärarna uppger att många extra anpassningar ges för hela gruppen och att enskilda elever exempelvis kan ha fysiska hjälpmedel, egen dator, extra tid, uppläst text och anpassad plats i klassrummet. Elevhälsan uppger att det finns ett grundutbud av fysiska extra anpassningar i elevernas hemklassrum, men att det inte finns i alla klassrum.

Lärare, däribland lärare som undervisar i årskurs 4 och 5, elevhälsan, biträdande rektorn och rektorn berättar att extra anpassningar ska dokumenteras i skolans lärplattform av främst klassläraren. Fler lärare säger att de fyller i extra anpassningar i systemet men att det är otydligt när extra anpassningar ska följas upp. En lärare uppger att läraren inte kommer åt systemet för extra anpassningar och därför inte har tillgång till dokumentationen kring eleverna. Två lärare berättar att de inte dokumenterar extra anpassningar. Biträdande rektorn uppger att rutinen kring extra anpassningar är tydlig för klasslärarna.

Flera lärare och en representant för elevhälsan berättar att det inte alltid finns ekonomiska förutsättningar eller material för att ge extra anpassningar till alla elever. Lärarna uppger att det har blivit svårare att hjälpa elever som har läs- och skrivproblematik och att extra anpassningar som tidigare speciallärare tog hand om nu ska ske inom ramen för klassens ordinarie undervisning.

En representant för elevhälsan uppger att extra anpassningar i form av den senaste intensivperioden inte blivit av på grund av att specialläraren inte hunnit med. Två representanten säger vidare att skolan ska ha två speciallärare men att en av dem är frånvarande och har varit det under en längre tid, vilket är ohållbart. Specialläraren berättar att specialläraren inte hinner med eleverna som behöver stöd samt att det är svårt att skruva på stödet kring elever som har läs- och skrivproblematik, då specialläraren inte har den kompetensen i sin utbildning. Biträdande rektorn och rektorn bekräftar att skolan under de senaste två åren har haft "haltande" speciallärarkompetens och att extra anpassningar därför har fallit. Vidare framkommer i betygskatalogen samt av uppgifter från en representant för elevhälsan att en elev¹ som inte uppfyllde betygskriterier i ett ämne höstterminen 2025 inte haft extra anpassningar under innevarande läsår 2025/26. Eleven har heller inte anmälts för utredning om särskilt stöd.

Anmälan och utredning om särskilt stöd

Lärare uppger att om en elev trots extra anpassningar inte uppfyller de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas, anmäls utredningsbehov av särskilt stöd antingen via mejl eller muntligt till specialläraren. Då lyfts eleven på ett elevhälsomöte. Lärarna uppger att de anmäler alla elever som är i behov av särskilt stöd och att de anmäler om elever har kunskapsmässiga och/eller andra svårigheter i skolsituationen.

Elevhälsan uppger att när en lärare kontaktar specialläraren innebär det inte alltid en anmälan om särskilt stöd. Efter att klassläraren gett sin bild av situationen diskuterar elevhälsan vad nästa steg i ärendet ska bli. Om det ska göras en pedagogisk kartläggning meddelar specialläraren detta till klassläraren. Det kan också handla om att det ska göras en skolsocial eller medicinsk utredning. Elevhälsan uppger vidare att den pedagogiska kartläggningen genomförs av lärare men att speciallärare hjälper till om det skulle behövas samt deltar i den pedagogiska bedömningen.

Lärare uppger att det finns elever² som trots extra anpassningar riskerar att inte nå de kriterier för bedömning av kunskaper eller de betygskriterier som minst ska uppfyllas. En representant för elevhälsan uppger att eleverna har haft extra anpassningar under läsåret 2025/26 och att eleverna i slutet av vårterminen 2025 inte nådde kriterier för bedömning av kunskaper i ett eller flera ämnen. Ingen av eleverna är enligt lärarna och elevhälsan anmälda för utredningsbehov av särskilt stöd.

Beslut om åtgärdsprogram

Specialläraren och biträdande rektorn uppger att när en utredning om särskilt stöd är klar utarbetar specialläraren ett åtgärdsprogram och

¹ Elev 23.

² Elev 5, 7 och 8.

samråder kring det med övriga professioner i elevhälsan, där biträdande rektorn ingår. Specialläraren säger vidare att beslut om åtgärdsprogram signeras av biträdande rektorn. Specialläraren säger att det ibland står speciallärarens namn som beslutsfattare, men att det egentligen ska vara biträdande rektorn. Biträdande rektorn uppger att det är delegerat till specialläraren att fatta beslut om åtgärdsprogram. Elevhälsan och biträdande rektorn uppger att skolan har separata beslut för anpassad studiegång, enskild undervisning och särskild undervisningsgrupp som beslutas av rektorn.

Skolinspektionen har begärt att få ta del av skolenhetens utredningar om särskilt stöd, aktuella beslut om åtgärdsprogram och separata beslut (beslutsprotokoll för särskilda insatser/åtgärder) för årskurs 4–6.

I inkommen dokumentation framkommer att specialläraren har fattat beslut om åtgärdsprogram för sex elever, för två elever saknas beslutsfattare. I flera av åtgärdsprogrammen finns åtgärder i form av enskild undervisning eller särskild undervisningsgrupp.

Tre elever har åtgärder i form av anpassad studiegång. För två av eleverna finns separata beslut, men för en av dessa elever saknas en utredning om särskilt stöd. För en elev som har särskilda stödåtgärder i form av anpassad studiegång och särskild undervisningsgrupp saknas beslutsfattare i åtgärdsprogrammet och separat beslut har inte inkommit. Biträdande rektorn uppger att det egentligen var specialläraren som skulle ha stått som beslutsfattare på elevens åtgärdsprogram. För samtliga tre elever saknas information om vilka avvikelser från timplanen samt övriga ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Det saknas även en klagande motivering till beslut om anpassad studiegång för en av eleverna.

Av inkommen dokumentation och intervjuer framkommer att det finns två elever³ med stora stödbehov och åtgärdsprogram vars utredning om särskilt stöd är från 2020 och 2021.

Representant för elevhälsan och biträdande rektorn berättar att vårdnadshavare muntligt informeras om innehållet i ett åtgärdsprogram. De uppger vidare att åtgärdsprogram, inklusive överklagandehänvisning, skickas hem till vårdnadshavare.

Lärare, representant för elevhälsan och biträdande rektorn uppger att åtgärdsprogram utvärderas kontinuerligt och att specialläraren kontakter vårdnadshavare och involverade pedagoger för att utvärdera åtgärdena och ibland deltar även elev. Biträdande rektorn uppger att skolan fattar ett nytt beslut om åtgärdsprogram efter utvärdering.

³ Elev 3 och 20.

Arbetet med särskilt stöd

Lärare och elevhälsan uppger att eleverna inte alltid får det särskilda stöd som framgår av elevernas åtgärdsprogram. Flera lärare uppger att de inte vet vilka elever som har åtgärdsprogram. I åtgärdsprogram för två elever⁴ framkommer att eleverna är i behov av särskilt stöd under hela skoldagen och att stödet ska ges av alla pedagoger som eleverna möter. En representant för elevhälsan uppger att kommunikationen brustit kring en av eleverna och att informationen inte förmedlats till alla lärare på skolan på grund av att specialläraren inte hunnit med. Det är enbart elevhälsan som kommer åt systemet där dokumentation kring särskilt stöd finns.

Lärare och elevhälsan uppger vidare att stöd sker utifrån de resurser som finns och inte alltid utifrån elevernas behov. En representant för elevhälsan uppger att stöd i form av speciallärare inte räcker till för eleverna. Representanten uppger vidare att det finns elever som skulle behöva mer stöd men att skolan inte har möjlighet att ge det fullt ut. Skolan utgår från vilka åtgärder som är möjliga att genomföra i åtgärdsprogram och försöker komma så långt de kan. Biträdande rektorn och rektorn uppger att det finns elever med utredda behov av särskilt stöd som inte får det fullt ut. Eleverna får stöd men skulle behöva mer. De uppger vidare att skolan försöker lösa situationen kring att de saknar en speciallärare i svenska.

Rättslig reglering

Insikt i skolväsendets föreskrifter och systematiskt kvalitetsarbete

Av 2 kap. 34 a § skollagen första stycket följer att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Enligt 4 kap. 4 § skollagen ska rektorn på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Extra anpassningar

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Enligt 10 kap. 13 § skollagen ska läraren i årskurs 1–5 en gång per läsår i en skriftlig individuell utvecklingsplan sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper eller

⁴ Elev 3 och 15.

betygskriterierna i årskurs 6 och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Av förarbetena framgår att stöd i form av extra anpassningar ska dokumenteras i den skriftliga individuella utvecklingsplanen, i de fall det föreligger en skyldighet att upprätta en sådan (prop. 2013/14:160 s. 32).

Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd och samverka för att göra skolan till en bra miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen (Lgr 22, 2.2 Kunskaper).

Särskilt stöd

Av 3 kap. 7 § skollagen följer att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn och rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan bland annat om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges genom undervisning i särskild undervisningsgrupp eller enskilt eller i form av anpassad studiegång. Om en utredning om behov av särskilt stöd visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att beslut i fråga om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Enligt 3 kap. 10 § skollagen ska det särskilda stödet för en elev i grundskolan ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Enligt 3 kap. 12 § skollagen får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av 29 kap. 10 § skollagen framgår att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild tillämpas bland annat 31, 32 och 33 §§ förvaltningslagen. Enligt förarbetena gäller paragrafen bland annat när beslut fattas i ärenden om särskilt stöd (prop. 2009/10:165 s. 928).

Av 31, 32 och 33 §§ förvaltningslagen framgår bland annat att det för varje skriftligt beslut ska finnas en handling som visar bland annat vem eller vilka som fattat beslutet. Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klagande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. Den som är part i ett ärende ska, om det inte är uppenbart obehövligt, så snart som möjligt underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet samt hur ett eventuellt överklagande går till.

Tillgång till elevhälsa

Av 2 kap. 25 § skollagen framgår att det för eleverna i grundskolan ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsans arbete ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare.

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar.

Av Skolinspektionens utredning framgår att lärare inte alltid dokumenterar extra anpassningar för elever i årskurs 4 och 5 i elevernas individuella studieplaner. Detta är en brist.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att alla elever som är i behov av det inte får stöd i form av extra anpassningar. Utredningen visar att personal har svårt att hinna med att ge extra anpassningar till alla elever samt att det förekommit att planerade extra anpassningar i form av intensivperioder uteblivit. Vidare framkommer att det saknas förutsättningar i form av material eller ekonomiska resurser för att ge elever extra anpassningar. Det finns vidare exempel på en elev som inte haft extra anpassningar under läsåret 2025/26 trots att eleven höstterminen 2025 inte hade godkänt betyg i ett ämne och extra anpassningar ska sättas in så fort det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas.

Utredningen visar att skolans rutiner kring arbetet med extra anpassningar inte är tydliga för all personal. Att extra anpassningar inte dokumenteras och att elever inte alltid erhåller extra anpassningar kan få till följd att arbetet med att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd försvåras.

Anmälan och utredning om särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att anmäla och utreda elever i behov av särskilt stöd.

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns elever som lärarna, trots extra anpassningar, befarar inte kommer att uppfylla gällande betygskriterier eller de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, men som inte har anmälts till rektorn. Detta är en brist. Att lärare inte anmäler elever för utredning om särskilt stöd trots att förutsättningarna för att inleda en sådan utredning är uppfyllda får till följd att utredningar om särskilt stöd inte genomförs i de situationer där det är nödvändigt, och i förlängningen leder detta till att elever på skolan som är i behov av särskilt stöd inte ges sådant stöd.

Det framgår dock att skolan uppfyller författningarnas krav vad gäller att utredningar om särskilt stöd ska ske i samråd med elevhälsan.

Beslut om åtgärdsprogram

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med åtgärdsprogram.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans beslut om åtgärdsprogram. Utredningen visar att det i vissa åtgärdsprogram, däribland åtgärdsprogram som innebär anpassad studiegång, saknas beslutsfattare. Det framgår vidare att den person som formellt står som beslutsfattare på åtgärdsprogrammen och som enligt skolledningen är den som fattar besluten, specialläraren, inte är medveten om att denne har delegation utan anser att det biträdande rektor som är beslutsfattare. Vidare har specialläraren i förekommande fall tagit beslut om sådana särskilda stödåtgärder som enbart får beslutas av rektorn, såsom beslut om enskild undervisning samt undervisning i särskild undervisningsgrupp. Att

beslut om åtgärdsprogram inte tas av behörig beslutsfattare som anges i beslutet utgör en brist.

Skolinspektionen konstaterar även att det finns brister i skolenhetens beslut om särskilt stöd i form av anpassad studiegång. I vissa beslut saknas information om vilka omständigheter som ligger till grund för beslutet och det saknas uppgifter om vilka avvikelser som har gjorts från timplanen eller de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Att beslut om anpassad studiegång för aktuella elever inte uppfyller förvaltningslagens krav på innehåll, utformning eller motivering av beslut utgör brister.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister vad gäller att beslut om åtgärdsprogram ska föregås av en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Det framgår att det finns en elev som erhåller särskilt stöd i form av anpassad studiegång utan föregående utredning om särskilt stöd. Det finns även elever med omfattande stödbehov samt gällande beslut om åtgärdsprogram vars utredning om särskilt stöd är från 2020 och 2021. Att åtgärdsprogram följs upp och utvärderas i över fem års tid utan att utredningen om särskilt stöd uppdateras kan i Skolinspektionens mening inte anses förenligt med författningarnas krav. Att beslut om åtgärdsprogram inte alltid baseras på en aktuell utredning av elevens behov av särskilt stöd utgör en brist.

Av utredningen har dock inte framkommit annat än att skolan uppfyller författningarnas krav vad gäller delgivning av åtgärdsprogram till vårdnadshavare samt utvärdering av åtgärdsprogram.

Arbetet med särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att alla elever inte får det särskilda stöd som framgår av elevernas åtgärdsprogram. Detta då det av utredningen framgår att det finns exempel på en elev som enligt sitt åtgärdsprogram ska erhålla särskilt stöd av alla lärare, men där detta inte förmedlats till samtliga av elevens undervisande lärare.

Skolinspektionen bedömer vidare att det utgör en brist att elever inte alltid erhåller särskilt stöd i den omfattning som behövs utifrån elevernas utredda behov. I vart fall finns det elever som inte får specialpedagogiska insatser i den utsträckning som eleverna behöver. Att särskilt stöd inte alltid ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas utgör en brist.

Tillgång till elevhälsa

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller skollagens krav i fråga om tillgång till specialpedagog/speciallärare för specialpedagogiska insatser. Tillgången till personal med specialpedagogisk kompetens vid skolenheten är inte tillräcklig för att tillgodose elevernas behov av specialpedagogiska insatser och för att kunna fullgöra lagstadgade

uppgifter. Personal med specialpedagogisk kompetens i elevhälsan uppger att denne inte räcker till då skolan egentligen ska ha två speciallärare, och skolledningen anger att skolans tillgång till speciallärare varit haltande under de senaste åren. Att tillgången till specialpedagogisk kompetens inte är tillräcklig framgår även utifrån de brister som finns i skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd, då det framkommer att elever i behov av specialpedagogiska insatser som extra anpassning eller särskilt stöd inte erhållit detta i den utsträckning eleverna har behov av.

Anmäla och utreda kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare, elevhälsan, den biträdande rektorn och rektorn uppger att om lärare uppmärksammar kränkande behandling pratar personalen med utsättande och utsatt elev. En lärare säger att det också kan bli samtal till vårdnadshavarna och klassläraren. Lärare och elevhälsan uppger att det kan vara utrett när läraren har pratat med inblandade elever. Biträdande rektorn och rektorn uppger att begreppet kränkande behandling är ganska svårt, både för elever och personal men att grundrutinen är att prata med eleverna, utreda vad som har hänt, göra en kränkingsanmälan och sedan följa upp den.

Lärare, elevhälsan, biträdande rektorn och rektorn uppger att anmälan om kränkande behandling sker i skolans digitala system. Flera lärare uppger att de inte anmäler alla händelser av kränkande behandling. En lärare säger att det förekommer att elever kan uppleva sig kränkta men när de börjar reda i situationen kan konflikten lösa sig och då gör läraren ingen anmälan. En annan lärare uppger att systemet är krångligt och flera lärare uppger att det inte är helt klart vad personalen ska anmäla. En lärare uppger vidare att de skulle anmäla oftare om det var ett enklare system och att det i systemet inte syns om det är upprepade händelser. En representant för elevhälsan uppger att anmälan i systemet är tidskrävande. Biträdande rektorn uppger att det nog inte är alla som anmäler kränkande behandling, i alla fall inte verbala händelser. Biträdande rektorn uppger vidare att det finns mer att önska av systemet för att anmäla kränkande behandling, och rektorn berättar att huvudmannen håller på att se över funktioner i systemet.

Biträdande rektorn och rektorn uppger att det kan vara olika personal som får ansvaret för att utreda händelsen och att biträdande rektorn och huvudmannen är ansvariga för att händelser utreds. De anger vidare att händelser följs upp. Lärare, elevhälsan, biträdande rektorn och rektorn redogör även för olika åtgärder som kan aktualiseras när kränkande behandling har konstaterats.

Lärare, elevhälsan, biträdande rektorn och rektorn uppger att anmälan om kränkande behandling skickas till rektorn och biträdande rektorn samt att anmälan därefter skickas vidare till huvudmannen.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår bland annat att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att anmäla kränkande behandling, då det framgår att alla händelser där en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling inte anmäls till rektorn. Detta kan få till följd att alla händelser av kränkande behandling inte utreds och att inte heller åtgärder vidtas.

Av utredningen framgår dock att de händelser då en elev upplevt sig blivit utsatt för kränkande behandling som anmäls till rektorn även anmäls vidare till huvudmannen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Härnösands kommuns verksamhet vid Ålandsbro skola årskurs 4–6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar, särskilt stöd, tillgång till elevhälsa samt anmäla kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Härnösands kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Arbetet med ordningsstörande beteende samt anmälan till socialtjänsten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare och elevhälsan uppger att det finns elever som återkommande stört ordningen eller uppträtt olämpligt, men att det har blivit bättre och att det är lugnare på skolan nu.

Lärare, biträdande rektorn och rektorn uppger att om en elev uppvisar ett upprepat ordningsstörande beteende utreds det i olika steg. Först pratar läraren med elev och vårdnadshavare, och om det inte hjälper eleven att ändra sitt beteende kopplas biträdande rektorn in och har samtal och uppföljande samtal tillsammans med elev, vårdnadshavare och läraren. De uppger vidare att de i utredningen tar reda på vad som orsakar elevens beteende och vad eleven behöver för hjälp. Biträdande rektorn uppger att skolan kartlägger i vilka situationer som ett beteende kan finnas och att det finns resurspersoner som under dagen fångar in specifika elever. Eleverna kan ha behov att gå undan och det kan då finnas möjlighet att undervisas i Studion. Vidare kan kuratorn kopplas in. En representant för elevhälsan uppger att samtal med elev och vårdnadshavare har räckt som åtgärd för det fall en elev uppvisat ett ordningsstörande beteende. Biträdande rektorn uppger att skolan har arbetat mycket med det förebyggande arbetet och att det har gett positiv effekt på skolan.

Lärarna, elevhälsan, biträdande rektorn och rektorn uppger att skolan gör anmälan till socialtjänsten vid oro eller misstanke om att en elev far illa.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 9–10 §§ skollagen ska rektorn se till att saken utreds om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid utredningen ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Av 29 kap. 13 § skollagen och 19 kap. 1 § punkten 4 socialtjänstlagen (2025:400) framgår att anställda inom skolverksamhet är skyldiga att anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Härnösands kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller skolans arbete med ordningsstörande beteende samt anmälan till socialtjänsten. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

På Skolinspektionens vägnar

X Ellen Kalman

Beslutsfattare
Signerat av: Ellen Kalman

X Anna Karlsson

Föredragande
Signerat av: Anna Karlsson

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Rebecka Pettersson medverkat.